

AAN De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn
en Sport en de staatssecretaris van Veiligheid en
Justitie

DATUM 13 mei 2015

ONS KENMERK z2014-00976

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

cc: leden Vaste Kamercommissie VWS, Tweede
Kamer

ONDERWERP Aanpassing Jeugdwet in verband met declaratie
jeugdhulpverlening en beroepsgeheim (Veegwet
2015, 34 191)

Geachte ,

Bij brief d.d. 16 maart 2015 (z2015-00976) heeft het College bescherming persoonsgegevens (CBP) u gewezen op het in de Jeugdwet ontbreken van een expliciete en gespecificeerde verplichting voor jeugdhulpverleners/-aanbieders om de geheimhoudingsplicht te doorbreken om aan gemeenten de noodzakelijke persoonsgegevens te verstrekken in het kader van de financiële afwikkeling van hulpverlening en de controle van de rechtmatigheid en doelmatigheid van aan betrokkenen verleende hulp. Het CBP heeft u erop gewezen dat bij afwezigheid van zo'n (expliciete en gespecificeerde) wettelijke verplichting er geen andere grondslag is voor doorbreking van de geheimhoudingsplicht door jeugdhulpverleners/-aanbieders dan het verkrijgen van toestemming van betrokkenen voor het verstrekken van voor de financiële afwikkeling noodzakelijke persoonsgegevens aan de gemeente. Dit vloeit voort uit het grondrechtelijk en internationaalrechtelijk kader (artikel 8 EVRM, artikel 10 Grondwet, Richtlijn 95/46/EG) en de daaraan gegeven uitleg.

Het CBP constateert dat in reactie op de CBP-brief van medio maart 2015 in de door de Minister van VWS bij de Tweede Kamer ingediende Veegwet VWS 2015¹ een voorstel tot wijziging van een aantal bepalingen in de Jeugdwet is opgenomen. Gelet op de in artikel 51, tweede lid van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), bij het CBP belegde taak om te adviseren over voorstellen van wet die voor een belangrijk deel betrekking op de verwerking van persoonsgegevens, brengt het CBP hierbij ambtshalve een advies uit over de voorgestelde wijzigingen van de Jeugdwet.

Beoordeling

Het CBP stelt vast dat met de in de Veegwet VWS 2015 voorgestelde wijzigingen van artikel 7.4.1, artikel 7.4.3 en artikel 7.4.4 Jeugdwet *niet* wordt voldaan aan de vereisten inzake explicitering en

¹ Kamerstukken II, 2014/15, 34 191, nr. 2, artikel III onderdelen G, H en I.

specificering die gelet op het grondrechtelijk en internationaalrechtelijk kader aan een wettelijke verplichting tot doorbreking van de geheimhoudingsplicht worden gesteld.

1. Explicitering

Doorbreking van de geheimhoudingsplicht door jeugdhulpverleners/-aanbieders dient in een expliciete wettelijke verplichting worden neergelegd. In verband daarmee merkt het CBP het navolgende op.

- Explicitering van de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn

Het CBP mist in de voorgestelde wijzigingen een bepaling die expliciet ziet op de verplichting voor jeugdhulpverleners/-aanbieders om persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn, te verstrekken aan de gemeente in verband met de 'bekostiging' van de jeugdhulp. In een – nieuw toe te voegen – derde lid van artikel 7.4.1 Jeugdwet is nu 'bekostiging' als doeleinde voor de verwerking van gegevens *door gemeenten* toegevoegd. Maar in de systematiek van de artikelen 7.4.3 Jeugdwet (verplichting tot verstrekking van gegevens) en 7.4.4 Jeugdwet (benoeming van situaties waarin sprake is van een verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn) is nog steeds geen sprake van een expliciete wettelijke verplichting *voor jeugdhulpverleners/-aanbieders* om persoonsgegevens te verstrekken aan gemeenten in het kader van de bekostiging van jeugdhulp. Het CBP merkt op dat de systematiek van paragraaf 7.4 Jeugdwet (die ziet op 'gegevensverwerking ten behoeve van beleidsinformatie en de toegang) zich bovendien niet goed leent voor het daarin opnemen van een bepaling die ziet op de (verplichte) verstrekking van persoonsgegevens voor andersoortige doeleinden, zoals de bekostiging van de jeugdhulp.

Het CBP adviseert om in de Jeugdwet te voorzien in een expliciete wettelijke verplichting voor jeugdhulpverleners/-aanbieders die ziet op de verstrekking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn, voor zover noodzakelijk in het kader van de bekostiging van jeugdhulpverlening. Het CBP adviseert die verplichting tot doorbreking van de geheimhoudingsplicht in verband met de 'bekostiging' onder te brengen in een aparte bepaling en niet in te passen in de systematiek van artikel 7.4.1 ev Jeugdwet (die zien op gegevensverstrekking voor beleidsdoeleinden en toegang).

- reikwijdte

In de in de Veegwet voorgestelde bepalingen en de toelichting daarop ligt de focus op de verwerking van persoonsgegevens in situaties waarin sprake is van 'declaraties op individueel niveau'. Echter ook bij 'lump-sum-bekostiging' en andere vormen van financiële afwikkeling zal de verstrekking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en/of het bsn, aan de orde zijn. Dit kan tevens bij controle van de rechtmatigheid en doelmatigheid van verleende hulp aan de orde komen. Een verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens met doorbreking van de geheimhoudingsplicht moet ook voor die situaties gelden, wil er in die situaties sprake van zijn rechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Daarin wordt thans niet voorzien. Het CBP constateert dat de reikwijdte van de in de Veegwet VWS 2015 voorziene wijzigingen in de Jeugdwet beperkt zijn tot situaties waarin 'rechtstreeks een tarief bij het college

in rekening wordt gebracht' (bijvoorbeeld het nieuw toe te voegen vierde lid van artikel 7.4.4 Jeugdwet). Het CBP merkt op dat ook voor de verwerking van persoonsgegevens bij andere bekostigingsvormen zal moeten worden bepaald wat de aard en omvang van de noodzakelijke verwerking van persoonsgegevens is en het resultaat daarvan zal ook aan partijen verplichtend moeten worden opgelegd.

- *Het CBP adviseert tot uitdrukking te brengen dat 'bekostiging' van hulpverlening ziet op de diverse vormen van financiële afwikkeling en controle op de jeugdzorg en niet alleen op 'declaraties op individueel niveau' en de daarmee gemoeide verwerking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn.*

2. Specificering

De aard en omvang van de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens met doorbreking van de geheimhoudingsplicht moet bij of krachtens de wet worden gespecificeerd. In verband daarmee merkt het CBP het navolgende op.

- **Verplichtend karakter nadere uitwerking**

Een via zelfregulering tot stand gekomen nadere bepaling van de aard en omvang van de noodzakelijkerwijs te verstrekken persoonsgegevens heeft geen verplichtend karakter. Aan het uit artikel 8 EVRM voortvloeiende vereiste dat de verplichting tot doorbreking van de geheimhoudingsplicht bij of krachtens wet wordt uitgewerkt, wordt niet voldaan als die uitwerking, zoals in de memorie van toelichting is aangegeven, wordt overgelaten aan zelfregulering.

Het CBP adviseert om, als de nadere specificering wordt overgelaten aan partijen in het veld, de uitkomsten daarvan in een ministeriele regeling op te nemen en daarmee het vereiste verplichtend karakter te geven.

- **Uitzondering bij bezwaren**

Voor de curatieve-ggz is door het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) een uitzondering nodig geacht voor individuele gevallen op de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens voor declaraties². Dit is vervolgens geïmplementeerd in een declaratieregeling van de NZa. Na overheveling van de verantwoordelijkheid voor de jeugd-ggz naar gemeenten dient ter zake een vergelijkbare landelijke, verplichtende, uniforme regeling tot stand te komen.

Het CBP adviseert een procedure te ontwikkelen die voorziet in een uitzondering in individuele gevallen op de verplichting tot verstrekking van persoonsgegevens voor 'bekostiging' indien daartegen zwaarwegende bezwaren bestaan en dit door de patiënt/cliënt in een ondertekende privacyverklaring kenbaar is gemaakt.

Advies

Het CBP adviseert u om de nu in de Veegwet VWS 2015 opgenomen bepalingen tot wijziging van de Jeugdwet in de hierboven aangegeven zin aan te passen.

² 2 augustus 2010, LJN:BN 3056.

DATUM 13 mei 2015
ONS KENMERK z2014-00976

Ter onderbouwing hiervan merkt het CBP nog in algemene zin het volgende op. Met de geheimhoudingsplicht in de zorg- en hulpverlening is zowel een individueel belang (van betrokkene bij bescherming van de persoonlijke levenssfeer) als een algemeen belang (onbelemmerde toegang tot noodzakelijke zorg- en hulpverlening) gemoeid. Deze belangen zijn zwaarwegend. Indien andere zwaarwegende belangen nopen tot een wettelijk opgelegde verplichting tot doorbreking van die geheimhouding, dient de vormgeving van die wettelijke verplichting aan hoge eisen van explicitering en specificering te voldoen. Alleen dan kan worden gewaarborgd dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkene niet verder gaat dan strikt genomen noodzakelijk is om een bepaald doel (waarmee een zwaarwegend algemeen belang is gemoeid) te kunnen realiseren.

Ten slotte

Vanuit het betrokken veld (gemeenten en brancheorganisaties) krijgt het CBP nog steeds vragen over de rechtmatigheid van het verstrekken van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens en het bsn, bij de financiële afwikkeling van verleende hulp. In verband daarmee verduidelijkt het CBP in bijgevoegde – aan die veldpartijen gerichte – brief het door het CBP ter zake gevoerde en te voeren handhavingsbeleid.

Een afschrift van deze beide brieven zendt het CBP ook toe aan de leden van de Vaste Kamercommissie voor VWS van de Tweede Kamer.

Hoogachtend,
Voor het College bescherming persoonsgegevens,